

کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

www.ips.ir

در سال ۱۳۱۰ هجری خورشیدی کتابخانه‌ای اختصاصی در ساختمان مرکزی وزارت امور خارجه تاسیس گردید تا شرایط لازم برای مطالعه و پژوهش در حوزه‌های سیاسی، تاریخی، حقوقی، اقتصادی و اجتماعی را برای کارمندان و متسبین وزارت امور خارجه فراهم سازد. پس از تشکیل دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، کتابخانه دیگری در این مرکز مطالعاتی ایجاد شد که وظیفه خدمت‌رسانی به پژوهشگران و کارشناسان این مرکز را به عهده گرفت. با گسترش روزافزون علوم اطلاع‌رسانی و لزوم بهره‌مندی کارشناسان وزارت امور خارجه و مجموعه دانش پژوهان و اساتید حوزه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل از آخرین دستاوردهای علمی، وزارت امور خارجه بر آن شد که با گردآوری و ساماندهی منابع نوشتاری و دیداری، شنیداری و با بهره‌گیری از امکانات فناوری نوین اطلاع‌رسانی و اتصال به شبکه‌های اطلاعاتی داخلی و بین‌المللی، کتابخانه‌ای مجهز و تخصصی تاسیس نماید که علاوه بر پاسداشت دستاوردهای گذشته، نظام اطلاع‌رسانی خود را روزآمد نماید.

موضوعی آن عبارتند از: علوم سیاسی، روابط بین‌الملل، تاریخ، جغرافیا، فلسفه، ادیان، علوم اجتماعی و... که با مخزن باز اداره می‌شود و کاربران محترم به سهولت به کتابها دسترسی دارند. کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه در دو مجموعه کتابخانه‌ای خود خدمات زیر را ارائه می‌نماید:

۱- امانت:

ارائه خدمات مربوط به عضویت، امانت، بازگشت، رزرو و تمدید مدت در این قسمت انجام می‌شود. لازم به ذکر است که امانت کتاب از هر مجموعه توسط مجموعه دیگر برای کارکنان وزارت امور خارجه امکان پذیر می‌باشد.

۲- خدمات اطلاع‌رسانی:

بخش جستجوی منابع به کاربران این امکان را می‌دهد تا علاوه بر جستجوی مطالب خود از طریق پایگاههای داخلی یا اتصال به شبکه جهانی اینترنت به جدیدترین و روزآمدترین اطلاعات دسترسی داشته و در صورت نیاز، منابع یافت شده را چاپ نمایند.

۳- خدمات نشریات:

الف. کتابخانه تخصصی (شهید رجایی): نشریات مجموعه شهید رجایی شامل نشریه فارسی ۱۲۵ عنوان، نشریه لاتین ۷۹ عنوان، روزنامه فارسی ۳۸ عنوان، روزنامه لاتین ۱۰ عنوان و روزنامه عربی ۲ عنوان می‌باشد.

ب. کتابخانه تخصصی (شهید باهنر): مجموعه شهید باهنر در دو بخش نشریات جاری و آرشیو فعال است. اعضاء محترم می‌توانند منابع جاری اعم از روزنامه و نشریات را با مراجعه به طبقه همکف و منابع دوره‌های گذشته و منابع خاص را با مراجعه به طبقه منهای یک مورد مطالعه قرار دهند.

نشریات جاری عبارتند از: نشریات فارسی ۶۹ عنوان، نشریات عربی ۱۵ عنوان، نشریات لاتین ۵۸ عنوان، روزنامه فارسی ۳۲ عنوان، روزنامه انگلیسی ۴ عنوان و روزنامه عربی ۲ عنوان.

بخش آرشیو: این بخش منابع متعددی را در بر می‌گیرد که شامل موارد زیر است:

- رساله‌های ارتقاء مقام، ۱۱۰۶ عنوان، که توسط کارمندان وزارت امور خارجه تهیه گردیده است. - پایان نامه‌های فارسی، ۸۷۷ عنوان، که توسط دانشجویان دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد نگاشته شده‌اند.

- پایان نامه‌های لاتین، ۵۴۷ عنوان، توسط دانشجویان ایرانی مقیم کشورهای خارجی و در زمینه ایران نوشته شده است.

- نشریات فارسی، ۴۱۶ عنوان

- نشریات لاتین، ۱۸۴۴ عنوان: نشریات لاتین به زبان‌های انگلیسی، آلمانی، فرانسه می‌باشد

- روزنامه فارسی، ۹۰ عنوان

- مجموعه معاهدات و مکاتبات دولت ایران با سایر دول

- مذاکرات مجلس قبل از انقلاب - مجموعه قوانین و مقررات کشور قبل از انقلاب

۴- خدمات مخازن:

الف - مخزن فارسی: مجموعه شهید رجایی شامل ۷۸۲۲ عنوان کتاب و مجموعه شهید باهنر شامل ۳۴۰۰۰ عنوان کتاب می‌باشد.

این بخش بیشترین مراجعه‌کننده را دارا است. ب- مخزن لاتین: مخزن لاتین مجموعه شهید رجایی دارای ۶۳۵۵ عنوان کتاب و بیشتر به زبان انگلیسی است تعداد کتابهای لاتین مجموعه شهید باهنر ۳۳۰۰۰ عنوان کتاب به زبانهای مختلف از جمله انگلیسی، فرانسه، آلمانی، روسی و... در حوزه موضوعی کتابخانه می‌باشد.

ج- مخزن مرجع: بخش مرجع کتابخانه تخصصی دارای ۲۵۰۰ عنوان کتاب در مجموعه شهید رجایی و ۸۲۰۰ عنوان کتاب در مجموعه شهید باهنر است.

کتابهای مذکور به زبانهای گوناگون (فارسی، انگلیسی، عربی، فرانسه، آلمانی و...) است که شامل انواع دایره‌المعارف‌ها، فرهنگنامه‌ها، دانشنامه‌ها، اطلس‌ها و... می‌باشد.

همچنین مجموعه شهید باهنر در راستای اشاعه اطلاعات در زمینه تاریخ، فرهنگ، هنر و سایر زمینه های وابسته در خصوص ایران و با توجه به موقعیت خاص کتابخانه تخصصی و حضور بازدیدکنندگان داخلی و خارجی علاقمند به این حوزه، قسمت جداگانه ای را به کتابهای ایران شناسی در بخش مرجع اختصاص داده است و در حال حاضر حدود ۳۵۰ جلد کتاب در این مجموعه قرار دارد که در حال گسترش و توسعه است.

- مخزن عربی (مجموعه شهید باهنر): بخش عربی تقریباً شامل ۱۲۰۰۰ جلد کتاب (۵۴۰۰ جلد کتاب فهرست شده و بقیه فهرست نشده) می باشد که از انتشارات مختلف کشورهای عربی خریداری و برحسب موضوع طبقه بندی شده است.

- بخش دیداری - شنیداری (مجموعه شهید باهنر): این بخش شامل سه مجموعه مستقل می باشد که عبارتند از: فیلم های مستند و تاریخی بالغ بر ۱۳۰۰ حلقه بصورت VHS و DVD

CD های مرجع شامل فرهنگ لغات، دایره المعارف ها، منابع ایران شناسی، آموزشی و مطالعات آماری در حدود ۴۰۰ حلقه CD کتاب های شنیداری و آموزشی شامل مجموعه نوارهای کاست از آثار برجسته ادبی جهان و آموزش زبان های مختلف بالغ بر ۲۵۰ نوار صوتی می باشد.

کاربران می توانند با مراجعه به آدرس سایت کتابخانه تخصصی مشخصات و چکیده منابع دیداری - شنیداری را ملاحظه کرده و برای سفارش اقدام کنند.

۶- نسخه های خطی و چاپ سنگی:

- بخش نسخه های خطی و چاپ سنگی کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه دارای گنجینه ای با ارزش از نسخه های خطی و اسناد، کتاب های چاپ سنگی به زبانهای فارسی، عربی، ترکی و لاتین می باشد که در طول سالیان فراهم آمده است. این گنجینه بالغ بر ۱۰۰۰ جلد نسخه خطی است که در میان آنها شماری از مجلات با ارزش ماوراء النهری شامل ۶۴ مجلد وجود دارد. کتب چاپ سنگی نیز که بالغ بر ۲۰۰۰ جلد می باشد عموماً چاپ چاپخانه های معروفی از هند

گذشت زمان و با افزایش اطلاعات و ضرورت سرعت بخشیدن و کاستن هزینه های مربوطه، از سال ۱۳۸۵ نشریه مذکور در قالب ماهنامه در آمده و با استفاده از امکانات موجود، نسخه الکترونیکی آن تولید گردید.

این نشریه که رسالت ارائه چکیده جدیدترین منابع فارسی، لاتین و عربی واصله به کتابخانه تخصصی را بر عهده دارد، به دلیل روزآمد بودن منابع آن مورد توجه محافل علمی قرار گرفته است.

این نشریه به آدرس E-mail کاربران کتابخانه تخصصی ارسال می گردد و سپس در سایت کتابخانه تخصصی قابل بازیابی است.

۸- جایگاه ویژه کتابهای لانکامر:

فردریش لانکامر، سال ۱۳۰۲ شمسی از پدری آلمانی و مادری ایرانی و ارمنی از اهل جلفای اصفهان در برلین دیده به جهان گشود.

مجموعه صحافی های هنری وی هم از نظر شکل، انتخاب رنگ، تزئین عطف و انتخاب حروف مجموعه با ارزشی تلقی می شود. کتابخانه شخصی لانکامر که بالغ بر ۲۰۰۰ جلد کتاب به زبان های فارسی، انگلیسی، فرانسه و آلمانی است توسط وزارت امور خارجه خریداری گردیده و هم اکنون در مجموعه شهید باهنر نگهداری می شود.

پاکستان، ترکیه، مصر و ایران می باشد. قدیمی ترین نسخه فارسی آن نسخه ای از بهارستان جامی و متعلق به قرن ۱۰ ق است و قدیمی ترین نسخه عربی موجود در کتابخانه ۱۱ منهاج المحدثین نام دارد و کتابت آن متعلق به ۶۹۴ ق است. قدیمی ترین نسخه با جلد ماوراء النهری حاشیه بر شرح کلمه العین با تاریخ کتابت ۸۹۶ ق می باشد.

این کتب هم اکنون در دست فهرست نویسی و عکس برداری هستند تا در قالب خدمات الکترونیکی در معرض استفاده پژوهشگران قرار گیرد.

۷- نشریه اطلاع

رسانی:

با آغاز فعالیت کتابخانه تخصصی، یکی از مهمترین اهداف این مرکز اشاعه اطلاعات در کوتاهترین زمان ممکن بوده است. در جهت تحقق این هدف فصلنامه اطلاع رسانی کتابخانه کار خود را از سال ۱۳۸۰ به صورت چاپی آغاز نمود. با

